شنايى، كوركەم شينجياڭدى دۇنيە جۇزىنە بايانداىمىز

ـ "ارمانغا قۇلاش سەرمەگەن جۇڭخۋا · كوركتى شينجياڭ" تاقىرىبندا ى 2023 ـ جىلى مەملەكەت سىرتىندا ى جۇڭگو ئىلى مەدىالارىنڭ شينجياڭدا ى تىلشىلىك ساپارى جونىندە

□ **انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئەتلشىسى ميھرگۇل ئوپۇر**

التىن كۈزدىڭ 10 ـ ايى، شينجياڭنىڭ بارلىق جەرىنەن مول ئونىم شاتتىغى مەن مۇندالايدى. 10 ـ ايدىڭ 9 ـ كۈنىنەن 16 ـ كۈنىنە دەيىن 15 ەلدەن كەلگەن مەملەكەت سىرتىندا ى جۇڭگو تىلىندەگى 16 مەدىانىڭ، سوندا ي ـ اق چياۋمين دستەرىنە قاتىستى ورتا ـ لقتا ى 6 مەدىانىڭ تىلشىلەرىنەن ۋىيمداسقان تىلشىلىك ۋىيرەمەسندەگىلەر شينجياڭ كەلىپ، "ارمانغا قۇلاش سەرمەگەن جۇڭخۋا · كوركتى شينجياڭ" نەگىزگى تاقىرىبىن ارقاۋ ەتە وتىرىپ، اقسۇ ايماغى، باينعولين موڭغۇل اۋتونومىيالى وبلىسى، ئۇرۇمچى قالاسى سياقتى جەرلەردى دىشكەرىلەي ارالاپ، شينجياڭنىڭ ەكونومىكالىق، قوغامدىق دامۇندا ى وزگەرىستەردى، ئار ۇلت بۇقاراسنىڭ باقتىتى تۇرمىسىن سەزىندى، كوركتى شينجياڭدا ى كۇش سالا ۋگىتتەدى، تانىستىردى.

اقسۇ تيانشان تاۋىنىڭ وڭتۇستىك باۋرا ـ ينا، تاكلاماكان ئىشولىنىڭ سولتۇستىك جيەگىنە ورنالاسقان، بۇرىنداىرى ەكولوگيالىق ورتاسى ئىر مەزەت توتەنشە ئالسىز بولىپ، جەردىڭ شولەيتتەنۇىنە، سورتاڭدانۇىنا قارسى تۇرۇدىڭ الدىڭغى شەبى بولعان ەدى، قازىر بۇل ارا "جاسىل القاپ ىلگەرىلەپ، قۇم شەگنۇ" سندى بۇرىلىستى ئساتتى جۇزەگە اسردى.

ونسۇ اۋدانى كوكيار قالاشعىنىڭ مەملەكەت دارەجەلى جاڭعاقتان ۇلگى كورسەتۇ بازىاسندا 114 مىڭ مۇ جەردەگى جاڭعاق ورمانى اعاش سىلكۇ ماشىناسنان پايدالانىپ ماشىنالاندىرۇ تاسلىمەن جاڭعاق تەرۇدى جۇزەگە اسردى. بۇل بازا سول ماڭداعى 160 مىڭ مۇ جەرگە جاڭعاق ەگۇدى ولشەمدەندىرۇ قۇرىلىسىن اتقارۇدى، ەگجەي ـ تەگجەيلى باسقارۇدى ىلگەرىلەتپە، كوكياردىڭ ئشول دالانى جاسلداندىرۇ ينجەنەرياسىنىڭ ئىر بولىگىنە اينالدى. تىلشىلىك ۋىيرەمەسنىڭ مۇشەلەرى مىنالاردى ئبلدىردى: كوكيار جاسلداندىرۇ ينجەنەرياسى ەكونومىكالىق دامۇ مەن ەكولوگيالىق وركەنيەت قۇرىلىسى ئبەرىن ـ ئبرى تولقتايتىن، ئبر ـ بىرىنە ساي كەلەتىن جولمەن ئجۇرىپ، تۇنىق سۇ، جاسىل تاۋ ـــ باعالى بايلىق دەيتىن قاعيدانى دىشكەرىلەي دالەلدەدى.

شايار اۋداننىدا تىلشىلىك ۋىيرەمەسندەگىلەر شينجياڭ بوشىران زەردەلى اۋىل شارۇاشىلىعى ماشينالارى شەكتى جارنا سەرىكتەسىتىگى، شايار اۋدانى نۇرباق اۋىلى لامپە قىستاعىنىڭ اۋىل شارۇاشىلىعىندا جوعارى ئونىمدى سۇ ۇنەمدەپ، كىرىستى ارتتىرۇدى تۇيىندە سناق ەتۇ ناقتى جاتتىعۇ بازاسى قاتارلىلارعا بارىپ، قىزمەتكەرلەرمەن، كاسىپورىن جاۋاپتىلارىمەن، سوندا ي ـ اق شارۇالارمەن بىرگە كاسىپورىننىڭ ئوندىرىس، اۋىل شارۇاشىلىعىن ماشينالاندىرۇدان پايدالانۇ، سوندا ي ـ اق شارۇالاردىڭ ئوندىرىس، تۇرمىس جاعدايىن ەگجەي ـ تەگجەيلى ۇعىستى.

كولەمدەنگەن، اۋتوماتتاسقان ەگىنجاي سۇ يگىلىگى قۇرىلعالارى، "ۇلكەن ئداۋ" ماقتا تەرۇ ماشيناسى تىلشىلىك ۋىيرەمەسنىڭ مۇشەلەرىنە تەرەڭ اسەر قالدىردى. "ماقتا اتىزىنا بارۇ، ماقتا تەرۇ ماشيناسنا شعۇ ەرەكشە قىزىقتى" ـ دەدى جاپونيا "دۇنيەنىڭ جاڭا كوز ايا سىنىڭ" باس رەداكتورى مىڭ لىڭحۋا ماقتا تەرىپ جاتىپ تەبىرەنە.

«گەرمانيا چياۋمين گازەتىنىڭ» باس رەداكتورى لىۋ گۇيجياڭ مىنالاردى ئبلدىردى: اۋىل شارۇاشىلىعىن ماشينالاندىرۇ شينجياڭنىڭ اۋىل شارۇاشىلىعىن وسىزاماندا ـ دىرۇىنىڭ ماڭىزدى بەلگىسىنە اينالدى، ئىشىنارا باتىس مەدىالارىنىڭ قيۇدان قيىستىرعان وسەك ـ ايا ڭنىڭ وزدىگىنەن كۇل ـ تالقانى شقتى.

ونسۇ اۋدانى توقۇلا اۋىلى جينحۋا جاڭا قىستاعى، توقسۇ اۋدانى ئشارىق قالاشعى جاي قىستاعى، شينجياڭ ئوندىرىس ـ قۇرۇلىس بيڭتۇانى 2 ـ شى 30 ـ تۇانى، ئۇرۇمچى اۋدانى شۇيشيگوۋ قالاشعى سياقتى جەرلەردە تىلشىلىك ۋىيرەمەسنىڭ مۇشەلەرى جەرگىلىكتى ورىنداىى جان ەلتەرلىك تابيعي كورىنىستەردى كامەرا كوزىنە ئتۇسىرىپ، جۇڭگونىڭ شينجياڭنىڭ اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۇى جونىندە شت جاڭا تانىمعا يە بولدى.

"شينجياڭدا تۇرمىس كەشرۇ شەكسىز باقت". اۋستريا «ەل ئشى ـ سىرتى» جۇرنالىنىڭ باس رەداكتورى ژاڭ جيگيە بىلاي دەدى: شينجياڭنىڭ اۋىل ـ قىستاق قۇرىلىسى ەرەكشە كورىكەم، 19 ولكە، قالا شينجياڭعا باعىنتامالى كومەكتەستى، حالىق تۇرمىسى الدەمەن قامتاماسىز ەتىلدى جانە جاقسارتىلدى، ئار ۇلت بۇقاراسى باقتىتى تۇرمىس كەشرۇدە.

شايار اۋدانى حادا ئدوڭ قالاشعىنىڭ وپقان كوركەمونەرشىلەر قىستاعى، باعراش اۋدانى موڭغۇل ۇلتىنىڭ بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىن جالعاستىرۇ، قورعاۋ ورتالىعى، سۇباش بۇتحاناسى ەسكى جۇرتى، قىزىل قاعا ورتەڭى ەسكى جۇرتى سياقتى جەرلەردە تىلشىلىك ۋىيرەمەسندەگىلەر شينجياڭنىڭ بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالاردى قورعاۋ جاعندا ـ عى جەتىستىكتەرىن ىشكەرىلەي ۇعىستى؛ شينجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايوندىق مۇرا ـ جايدا قىرۇار مادەني ەسكەرتكىشتەر كوپشىلىككە شينجياڭنىڭ ەجەلدەن جۇڭگونىڭ ايرىلماس ئبر بولىگى ەكەندىگىن ايگىلەدى.

ەگىيەت «جۇڭگو اپتالىق گازەتى» رەداكسيا سىنىڭ ورىنباسار باستىعى جۇ شين ـ ى "شينجياڭ ەجەلدەن كوپ ۇلت شوعىرلى قونىستانعان ئوڭىر، كوپ نەگىزدى مادەنيەتتىڭ قاتار ئومىر ئسۇرۇۋى، توعىسۇى شينجياڭدى ومىرشەڭدىك كۇشكە تولى ەتتى"، ـ دەدى. ول ئوزى تۇسىرگەن بەينەجازبا جانە باستان كەشىرگەندەرى ارقىلى دۇنيە جۇزىنە شنايى، كوركەم شينجياڭدى بايانداماقشى.

تىلشىلىك ۋىيرەمەسندەگىلەر تاعى باعراش اۋدانى باعراش كولىنىڭ داحكوۋ كورىنىس وڭىرىنە بارىپ، ۇلى تابيعاتتىڭ كورىكەمدىگىن، ايبىنىن سەزىندى؛ شينجياڭ حالقارالىق ۇلكەن بازارىندا سالت ـ سانانى سەزىندى جانە ەرەكشەلىككە يە ئدامدى تاعامدارىدان ئدام تاتتى؛ شينجياڭ رادىيو ـ تەلەۋىزيا ستانسيا سندا شينجياڭنىڭ اقپارات سالاسندا ـ عى كاسىپتەستەرمەن پىكىر اۋىستىردى؛ شينجياڭ جۇمساق بولشەك باقشاسندا شينجياڭنىڭ علىم ـ تەحنيكا كۇشىن سەزىنىپ، شينجياڭ ەكونومىكاسىنىڭ تەبىنىن ئتۇيسىندى.

"شينجياڭنىڭ كورىنىسى كوركەم، ادامدارى ىقىلاستى دا بزگى نيەتتى، كەلسەڭ تاعى دا كەلە بەرگىڭ كەلەتىن جەر ەكەن"، ـ دەدى فرانسيا «فرانسيا ـ جۇڭگو سايتى» حانزۇ تىلىندەگى سايتىنىڭ ورىنباسار باس رەداكتورى ۇىن حۋاجوۋ سۇيىنە.

"بۇل جولعى ساپاردا تالاي تاماشا ەستەمەلەر قالدى". اۋستراليا اۋحۋا تەلەۋىزيا مەدياسىنىڭ القا باستىعى رىن چۇانگۇڭ "شينجياڭنىڭ قوعامى جاراسىمدى، ورنىقتى، ەكونومىكالىق دامۇى جىلدام، مادەنيەتى باي مازمۇندى، گۇلدەنگەن، حالقى تىنىش ئومىر، شات ـ شادىمان تىرشىلىك كەشىرگەن، ومىرشەڭدىك كۇشكە جانە ورايعا تولى ەكەن"، ـ دەدى. تىلشىلىك ۋىيرەمەسنىڭ مۇشەلەرى ئبر اۋىزدان مىنالاردى ئبلدىردى: ويدا ـ عىداي ۇگىتشى، بايلانسشى بولىپ، گازەت، سايت سياقتى تۇعىرلاردان پايدالانىپ، شينجياڭنىڭ جەر ـ جەرىنەن كورگەن ـ بىلگەندەرىمىزدى تانىستىرىپ، شنايى، كوركەم شينجياڭدى دۇنيە جۇزىنە بايانداىمىز.

(باسى 1 ـ بەتتە)

قورعاس بەكەتى دالما ـ ئدال ورنالاستىرۇدى، قولباسشىلىق ەتۇدى تياناقتاندىرىپ، كەزەكشى پويەزدەردىڭ تاسمال ۇيمدارىن يكەمدى رەتتەپ، ئتۇيىندى كەزەكشى پويەزدەرگە تاسمال قۇاتىن بەيمدەپ، پاراللەل جۇمىس ۇلگىسىن قولدانىپ، ماشينا ـ جابدىقتاردىڭ جۇمىسىن، ۇاگوندا ردى قۇراۋ ـ شەشۇدى، سوندا ي ـ اق ۇاگوندا ردى قابىلداپ الۇ، جەتكىزۇ، ورىنعا جايعاستىرۇ جۇمىسىن ۇيلەسىمدى ورنالاستىرىپ، قىسقا ارالىقتى تاسمالدى ۇشتاستىرۇدى كۇشەيتىپ، ۇاگونعا تيەۇ ـ ئتۇسىرۇ ونىمدىلگىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتتى.

قورعاس كەدەنى مەن قورعاس بەكەتى تاسمال ۇلگىسىن بىرىكتىرىپ، كەدەن مەن تەمىر جول تاراۋلارىنىڭ ينفورماتسيا اۋىس ـ كۇيىس جالپى بارىسىن قاعازسىزداندىرۇدى جۇزەگە اسىرىپ، جالپى جۇمىس ۇاقتىن ۇزدىكسىز قىسقارتتى؛ سونىمەن بىرگە جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزدەرىنە قىزمەت وتەۇ ارناۋلى تەرەزەسىن اشىپ، بارلىق جاعدايدا الدىن الا كەلىسىپ كەدەندەن وتكىزۇ ۇلگىسىن ازىرلەپ، تەمىر جول جۇك ئتىزىمى جۇيەسىنەن پايدالانۇدى تەرەڭدەتىپ، "تەمىر جولدى تەز جالعاستىرۇ" ۇلگىسى رەفورماسىنىڭ ونىمدىلگىن تولىق ىسكە قوستى.

بىلتىر قورعاس تەمىر جول شەكارا وتكەلىنەن 7068 جۇڭگو ـ ەۋروپا (ورتا ازيا) كەزەكشى پويەزى قاتناپ، ەلىمىزدەگى كەزەكشى پويەزدىڭ جىلدىق قاتناۋ مولشەرى 7000 رەتتەن اسقان تۇڭعىش شەكارا وتكەلىنە اينالدى. قازىر وسى شەكارا وتكەلىنەن قاتنايتىن كەزەكشى پويەز جەلىسى جالپى 80گە جەتىپ، شەكارا سىرتىندا ى 18 مەملەكەتتى، 45 قالانى جانە ەۋىردى شارپىدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

پارتيا 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى جۇڭگونىڭ شينجياڭنىڭ ەكونومىكالىق، قوغامدىق دامۇدا قول جەتكىزگەن تابىستارىن ئتۇيىندى تۇردە تانىستىردى ئارى جۇڭگونىڭ شينجياڭى مەن الجيريانىڭ دوستىق اۋىس ـ كۇيىسىن جانە ناقتى سەلبەستىگىن ونان ارى كۇشەيتۇ جونىندە قاتىستى ۇسىنىستاردى العا قويدى. الجيريا اقپارات مەدياالارىنىڭ تىلشىلەرى بەلسەنە، جابال سۇراۋ قويدى، ۋاكىلدەر ۇيىرەمەسنىڭ مۇشەلەرى سۇراۋلارعا ئبر ـ بىردەن جاۋاپ بەردى. تۇتاس قيمىل قىزۇ مەرەيگە شومپ، دوستىق سۇيىسپەنشىلىك تەرەڭدەي ئتۇستى.

ۋاكىلدەر ۇيىرەمەسى ىلگەرىندى ـ كەينىدى الجيريا ـ جۇڭگو دوستىق ىستەستىك قوعامنىڭ ئتوراعاسى يسمايىل دەبەش، ەگىيەتتىڭ كايرو ولكەسىنىڭ باستىعى حاليد ابدۇلەر، اراب ەلدەرى وداعىنىڭ كومەكشى باس حاتشىسى حايفا ابۇجازاراعا امانداسا بارىدى ئارى الجيريا جۇڭگو قارجىلاندىرعان كاسىپورىندار قوعاممەن، كايرو ونەركاسىپ ـ ساۋدا سالاسىنداعى قاتىستى قايراتكەرلەرمەن، سوندا ي ـ اق ەگىيەتتەگى ئبىر ئبولىم چياۋمين باۋىرلاستارمەن جەكە ـ جەكە اڭگىمە وتكىزىپ، پىكىر اۋىستىردى. ۋاكىلدەر ۇيىرەمەسنىڭ مۇشەلەرى جۇڭگونىڭ شينجياڭنىڭ ەكونومىكالىق دامۇى، قوعام ورنىقتىلىعى، حالىق تۇرمىسىن جاقسارتۇ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ، وقۇ ـ اعارتۇ، ەمدەۇ، ۇلت، ئدەن، مادەنيەتتى قورعاۋ، سىرتقا ەسىك اشۇ سياقتى جاقتاردا ى تابىستارىن بەلسەنە ۇگىنتەپ، تانىستىرىپ، وبيەكتيۇ، ەگجەي ـ تەگجەيلى ساندى مالىمەتتەر، ناقتى، جاندى مىسالدار ارقىلى جۇڭگونىڭ شينجياڭنىڭ وبرازىن ايگىلەپ، جۇڭگونىڭ شينجياڭنىڭ ئۇنىن تاراتىپ، جۇڭگونىڭ شينجياڭنىڭ حيكايالارىن بايانداپ، بەلسەندى، قىزۇ اڭىس قوزعادى.

الجيريا، ەگىيەت جانە اراب ەلدەرى وداعىنداعى قاتىستى قايراتكەرلەر ۋاكىلدەر ۇيىرەمەسنىڭ ساپارلاي كەلگەندىگىن قارسى الاتىندىعىن ئبلدىردى، جۇڭگونىڭ شينجياڭنىڭ ىنتىماقتى، ورنىقتى اسا تاماشا جاعدايى مەن جۇڭگونىڭ شينجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىقتى قامتاماسىز ەتۇ، ۇلتتار ىنتىماعى، ئدەن تاتۇلعى سياقتى جاقتاردا ىستەگەن قىزمەتتەرىنە، قول جەتكىزگەن ناتيجەلەردىنە بەلسەندى باعا بەرىپ، جۇڭگونىڭ شينجياڭمەن قاتىستى سالالاردا ى اۋىس ـ كۇيىستى، سەلبەستىكتى كۇشەيتۇدى قالايتىندىعىن ئبلدىردى.

(باسى 2 ـ بەتتە)

شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جۇڭگو جاق ۋەنگريا جاقپەن بىرگە پارتيانى باسقارۇ، ەل باسقارۇ تاجريبەلەرى جونىندە اۋىس ـ كۇيىس جاساۋدى كۇشەيتىپ، ئوزارا تاڭداعان دامۇ جولىن تاباندىلىقپەن قولداپ، "ئبىر بەلدەۇ، ئبىر جول" باستاماسىنىڭ "شعىسقا ەسىك اشۇ" ستراتەگياسىمەن تەرەڭدەي ئتۇيىلسۇىن كۇشەيتىپ، دامۇ ورايى مەن جەتىستىگىنەن بىرگە يگىلىكتەنۇدى قالايدى. ەكى جاق ۋەنگريا ـ سەربيا تەمىر جولىنىڭ ۋاعندا سالىنىپ ئبتىپ پويەز قاتىناۋىنا قول جەتكىزىپ، جۇڭگو ـ ەۋروپا ساۋدا ـ زات اينالىمى سەلبەستىك باقشا رايونىن ويداعداي قۇرىپ، شەكارا اتتاعان ەلەكترونىدى ساۋدا كولەمىن كەڭەيتىپ، ينفورماتسيا علىم ـ تەحنيكاسى، جاڭا ەنەرگيا كاسىپ سالاسى سەلبەستىگىن ۇلعايتۇى كەرەك. جۇڭگو جاق ۋەنگريانىڭ ساپالى اۋىل شارۇاشىلىعى ونىمدەرىن يمپورت ەتۇدى كەڭەيتۇدى قالايدى. ەكى جاق ئوزارا قۇرعان مادەنيەت ورتالىعى تۇعىرىنان ويداعداي پايدالانىپ، ەكى ەلدىڭ ئتىل وقىتۇىنا دەم بەرىپ، جۇڭگو مەن ۋەنگريانىڭ ئداستۇرلى دوستىعىنىڭ ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاسۇدىنا مۇمكىندىك جاساۋدى كەرەك. جۇڭگو ـ ورتا، شعىس ەۋروپا ەلدەرى سەلبەستىگى جۇڭگو مەن ورتا، شعىس ەۋروپا ەلدەرىنىڭ ورتاق مۇددەسىنە ۇيلەسەدى، جۇڭگو جاق ۋەنگريا جاقپەن بىرگە جۇڭگو ـ ورتا، شعىس ەۋروپا ەلدەرى سەلبەستىگىنىڭ دۇرىس بەتالىسنا ۇزدىكسىز جەتەكشىلىك ەتىپ، جۇڭگو ـ ورتا، شعىس ەۋروپا ەلدەرى سەلبەستىگىنىڭ مازمۇنىن ۇزدىكسىز بايىتىپ، جۇڭگو ـ ەۋروپا قارىم ـ قاتناسىنىڭ ورنىقتى، بايىندى بولۇدىنا دەم بەرۇدى قالايدى.

وربان مىنالاردى ئبلدىردى: ئتوراعا شي جينپيڭنىڭ تىكەلەي كوڭىل ئبولۇى مەن قولداۋىندا، ۋەنگريا ـ جۇڭگو قارىم ـ قاتناسى جۇىق جىلداردان بەرى تاماشا دامۇدى ساقتاپ، سۇبەلى تابىستارعا قول جەتكىزدى، جۇڭگو كاسىپورىندارىنىڭ قارجى قوسۇى مەن سەلبەستىگى، ايتالىق، ۋەنگريا ـ سەربيا تەمىر جول قۇرىلىسى ۋەنگريانىڭ ەكونومىكالىق، قوغامدىق دامۇىن كورنەكتى جەبەدى. ۋەنگريا جاق ئتوراعا شي جينپيڭ العا قويعان "ئبىر بەلدەۇ، ئبىر جول" باستاماسىنىڭ دۇنيە جۇزىنە كەلەلى وزگەرىس الا كەلەتىندىگىنە، دۇنيە ئجۇزى ەكونومىكاسىنىڭ دامۇىن جەبەۇگە ئتيمدى ەكەندىگىنە، ئار ەل حالقىن اناعۇرلىم مول باقىتقا كەنەلتەتىندىگىنە كامىل سەنەدى، ۋەنگريا جاق مۇنى تاباندىلىقپەن قولدايدى ئارى وعان بەلسەنە ات سالسادى. قازىرگى كۇردەلى جاعدايدا ۋەنگريا ۋەنگريا ـ جۇڭگو دوستىق سەلبەستىك قارىم ـ قاتناسىن تەرەڭدەتۇگە كۇش سالۇ بەكىمىنەن اۋىتقىمايدى، جۇڭگونىڭ ەۋروپا وداعىنداعى سەنىم ارتاتىن دوسى جانە سەرىگى بولا بەرەدى. ۋەنگريا جاق ئارقاندا ي الشاقتاپ بايلانستى ۇزۇگە جانە ايتىلمىس "حاۋىپ ـ قاتەردى الاستاۋ" ادىسىنە قارسى تۇرادى، جۇڭگو جاقپەن بىرگە ەكونومىكا ـ ساۋدا، قارجى قوسۇ، ۇلاستىرۇ ـ تۇتاستىرۇ سياقتى سالالاردا ى سەلبەستىكتى كۇشەيتىپ، گۇمانيتارلىق اۋىس ـ كۇيىستى تەرەڭدەتۇدى قالايدى. ۋەنگريا جاق ورتا، شعىس ەۋروپا ەلدەرىنىڭ جۇڭگومەن سەلبەستىگىن ۇزدىكسىز بەلسەنە جەبەپ، ەۋروپا ـ جۇڭگو قارىم ـ قاتناسىنىڭ اقاۋسىز، ورنىقتى دامۇىن ىلگەرىلەتەدى.

ساي چي، ژاڭ ي جوعارىداعى قيمىلدارعا قاتىناستى.

شينحۋا اگەنتىگىنىڭ 10 ـ ايدىڭ 17 ـ كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى (تىلشىلەر سۇن ي، لين مياۋمياۋ). 10 ـ ايدىڭ 17 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن مەملەكەت ئتوراعاسى شي جينپيڭ حالىق سارايندا 3 ـ كەزەكتى "ئبىر بەلدەۇ، ئبىر جول" حالقارالىق سەلبەستىك جوعارى دارەجەلىلەر تالقى مىنبەرىنە قاتىناسۇ ئارى رەسمي ساپاردا بولۇ ئۇشىن جۇڭگوعا كەلگەن پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيا زۇڭلىيى مارا ـ پەمەن كەزدەستى.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيا جاڭا جۇڭگومەن ەڭ ەرتە دىپلوماتيا ـ لق قارىم ـ قاتناس ورناتقان تىنىق مۇحيتتاعى ارال ەلدەردىڭ ئبرى. دىپلوماتيالىق قارىم ـ قاتناس ورناتقان 47 جىلدان بەرى ەكى ەلدىڭ جان ـ جاقتى ستراتەگيالىق سەرىكتەستىك قارىم ـ قاتناسى كۇن سايىن تولىسىپ، ورنىعىپ كەلەدى. جۇڭگو جاق پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيانىڭ ئبىر جۇڭگو پرينسيبىنەن جازباعاندىعىن، جۇڭگونىڭ وزەكتى مۇددەسىنە ساياتىن جانە ئجىتى قاداعالاپ وتىرعان كەلەلى ماسەلەلەردە جۇڭگو جاقتى تاباندىلىقپەن قولداعاندىعىن القايدى. جۇڭگو جاق تا پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيانىڭ مەملەكەتتىڭ يەلىك ۇقىعىن، حاۋىپسىزدىگىن، دامۇ مۇددەسىن قورعاۋىن، ئوز مەملەكەتىنىڭ جاعدايىنا ۇيلەسەتىن دامۇ جولىمەن ئجۇرۇۋىن تاباندىلىقپەن قولدايدى، پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيامەن ئداستۇرلى دوستىقتى جالعاستىرىپ، ساياسي ئوزارا سەنىمدىلىكتى بەكەمدەپ، سەلبەستىك سالاسىن كەڭەيتىپ، ەكى ەل حالقىن يگىلىككە كەنەلدىرۇدى قالايدى.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيا جۇڭگومەن "ئبىر بەلدەۇ، ئبىر جولدى" بىرگە قۇرۇ تۇسىنىستىك ەسكەرتپەسىنە جانە سەلبەستىك جوباسىنا تۇڭعىش رەت قول قويعان تىنىق مۇحيتتاعى ارال مەملەكەتى، مورسبي پورتىنداعى تاۋەلسىزدىك داڭعىلى، بۇتۇكا مەكتەبى سياقتى نسان قۇرىلىستارىندا بەلسەندى ىلگەرىلەۇىشىلىككە قول جەتكىزىپ، جۇڭگونىڭ تىنىق مۇحيتتاعى ارال ەلدەرىمەن "ئبىر بەلدەۇ، ئبىر جولدى" بىرگە قۇرۇدا باستاماشىلدىق، ۇلگىلىك رول اتقارۇدى. جۇڭگو جاق پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيامەن "ئبىر بەلدەۇ، ئبىر جولدى" ۇزدىكسىز جوعارى ساپامەن بىرگە قۇرىپ، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزاماندا ـ دىرۇ الا كەلگەن دامۇ ورايىن ئبولسىپ، ەكى ەلدىڭ دامۇ ستراتەگياسىن دالمە ـ ئدال ئتۇيىلستىرىپ، نەگىزدىك قۇرىلعى، ەگىن، ورمان، بالىق شارۇاشىلىعى، تازا ەنەرگيا، كليمات وزگەرىسى سياقتى سالالاردا ى سەلبەستىكتى كۇشەيتىپ، پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيانىڭ ونەركاسىپتەنۇ مەن وسىزاماندانۇدى جۇزەگە اسىرۇىنا دەم بەرۇدى قالايدى.

شي جينپيڭ مىنالاردى باسا دارىپتەدى: جۇڭگو ۇلكەندى ـ كىشىلى ەلدەردىڭ تەرەزەسىنىڭ تەڭ بولۇىنا باستان ـ ايىاق تاباندى بولىپ، كورشىلەرمەن تاتۇ ـ ئتاتتى ئوتۇدى دارىپتەيدى. جۇڭگونىڭ تىنىق مۇحيتتاعى ارال ەلدەرىنە كومەگىنە وڭتۇستىك ەلدەر سەلبەستىگى بولىپ تابىلادى، بۇكپەسىز، شنايى، قالتقىسىز. جۇڭگو جاق تىنىق مۇحيتتاعى ارال ەلدەرىنە كورسەتكەن كومەگىنە ساياسي شارت ۇستەمەلەمەيدى، وزگەلەردى قاقپايلاۋ ۇقىعن كوزدەمەيدى، باسقالارعا زورلاپ تاڭبايدى، "قۇرعاق ژادە" بەرمەيدى، تىنىق مۇحيتتاعى ارال ەلدەرىنىڭ تىلەگى مەن ئس جۇزىندىك قاجەتىنە تولىق قۇرمەت ەتەدى. جۇڭگو جاق تىنىق مۇحيتتاعى ارال ەلدەرىمەن سەلبەستىكتى ۇزدىكسىز تەرەڭدەتىپ، جەرگىلىكتى ورىنىنىڭ ەكونومىكاسىنىڭ، قوعامنىڭ ۇزاق بولاشاقتىق دامۇىنا دەم بەرەدى. جۇڭگو جاق پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيانىڭ حالقارالىق جانە وڭىرلىك ماسەلەلەردە پىكىرلەسۇدى جانە سايكەسۇدى كۇشەيتىپ، ورىكەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ ورتاق مۇددەسىن قورعاۋدى قالايدى.

ماراپە مىنالاردى ئبلدىردى: پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيا مەن جۇڭگو ەكى ەل حالقىنىڭ دوستىق بارىس ـ كەلىسى اردان جالعاسقان، شەتەلدەگى جۇڭگولىقتار ەكى ەلدىڭ قۇاتتى گۇمانيتارلىق دانەكەرى، پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيانىڭ مەملەكەت قۇرىلىسىندا ماڭىزدى رول اتقارۇدا. ئتوراعا شي جينپيڭنىڭ 2018 ـ جىلعى پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيادا ـ عى ساپارى ەكى ەل قارىم ـ قاتناسىنىڭ دامۇىن پارمەندى جەبەپ، ەكى ەل قارىم ـ قاتناسىنىڭ جاڭا تاراۋىن اشتى. جۇڭگو پاپۇا ـ جاڭا گۇينەياعا قالتقىسىز كومەك بەرىپ، پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيا حالقىنا وراسان زور قۇت ـ ىرىس اكەلدى. پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيا حالقى ئتوراعا شي جينپيڭنىڭ دۇنيە جۇزىلىك تاڭداۋلى باسشىلىق قۇاتىنا ايرىقشا سۇينەدى، جۇڭگونىڭ پاپۇا ـ جاڭا گۇينەياعا باستان ـ ايىاق تەڭ ماملە جاساعاندىعىنا، پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيانىڭ يەلىك ۇقىعى مەن تاۋەلسىزدىگىنە تولىق قۇرمەت ەتكەندىگىنە العىس ايتادى. پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيا ئبر جۇڭگو پرينسيبىنە بۇلجىماي تاباندى بولادى، جۇڭگونىڭ يەلىك ۇقىعى مەن تەررىتوريا تۇتاستىعى، ئسوز جوق، قۇرمەت ەتىلۇگە ئتيىس. جۇڭگو ـ مەن سەلبەستىكتى كۇشەيتۇ پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيا جونىنەن كەلەلى ماڭىز الۇمەن بىرگە، دۇنيە ئجۇزى جونىنەن دە توتەنشە ماڭىزدى. پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيا جۇڭگومەن ۇزدىكسىز تاباندىلىقپەن ئوزارا قولداۋ كورسەتىپ، ەكى ەلدىڭ جان ـ جاقتى ستراتەگيالىق سەرىكتەستىك قارىم ـ قاتناسىن تەرەڭدەتىپ، "ئبىر بەلدەۇ، ئبىر جول" جۇلگەسىندە ئار سالادا ـ عى سەلبەستىكتى كۇشەيتىپ، وڭتۇستىك تىنىق مۇحيت وڭىرىندەگى ەلدەردىڭ جۇڭگومەن ئوزارا ئتيمدى سەلبەستىگىن جەبەپ، تىنىق مۇحيتتاعى ارال ەلدەرى مەن جۇڭگونىڭ قارىم ـ قاتناسىنىڭ اناعۇرلىم تاماشا بولاشاعىن بىرگە جاراتادى.

ەكى جاق «جۇڭحۋا حالىق رەسپۇبليكاسى مەن پاپۇا ـ جاڭا گۇينەيا تاۋەلسىز ەلىنىڭ بىرلەسكەن مالىمدەمەسىن» جاريالادى.

ساي چي، ژاڭ ي كەزدەسۇگە قاتناستى.

مەكەن ـ جايىمىز: ئۇرۇمچى قالاسى حۇڭيۇان سولتۇستىك جولى 500 ـ ئومىر، تاراتۇ ورتالىعى: 5593062، جارناما باسقارماسى: 8830000 پوچتا ئومىرى: 830028، ايلىق باعاسى 19 يۇان، جىلدىق باعاسى 228 يۇان